

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

69. An Sacerdos, vel initiatus sacris ordinibus, si quicumque percutiat, vel occidat, teneatur explicare hanc circumstantiam? Ex p. 1. tr. 7. res. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

De Circumstant. aggrau. Res. LXVII. &c. 377

quae ipsius est actus, reuenter ac pie fiat, qui sic oras. magnam committat in Deum irreuerentiam, valde erga illum impietate habeat.

2. Confirmatur: quia quis non iudicet magnam fore irreuerentiam, si quis Principi suo loquatur, ab eoque petat aliquid, ac interim hostiliter ab eo auertatur, & dorsum ei vertat: Ita vero se ad Deum habet ille, qui vocaliter ipsum orat, & interim eum mortaliter offendit: per peccatum enim mortale auertitur à Deo, tanquam à fine ultimo, ipsique inimicus efficitur. Per talem ergo orationem valde se habet irreuerenter ad Deum, ac per consequens peccat notabiliter contra virtutem Religionis. Vnde ex his concedit Syluius, quod aliquis toties peccat mortaliter, quoties orat perseverans in affectu peccati mortalis, & in voluntate illud committendi. Concedit etiam, quod si aliquis orationem interrumpit, ut obscena animo obsceno loquatur, vel ut cum adnente meretrice fornicetur, vel ut inimico sibi obuioso lethale vulnus infligat, praeter peccatum luxuriae, aut odij, etiam peccabit grauius contra reuerentiam Deo debitam.

3. Sed si haec essent certa, facit Deus, quod multi in lethale crimen saepius non incidere: & ideo rectè Pater Suarez, circa praesentem casum non ita fatetur ut Syluius, sed cum formidine loquitur. Sic enim ait: *de Religione, tom. secundo, libr. tertio, cap. 4. numero 15.* Est mihi verisimile, si quis dum vocaliter orat in delectatione & cogitatione motose delectatur, peccatum mortaliter contra castitatem, etiam peccare per circumstantiam contrariam Religioni, vel venialiter aggrauantem, quod certum, vel etiam mortaliter, quod licet sit incertum, timendum est, quia videtur grauis Dei irreuerentia. Ita ille.

4. Verum ego satis probabiliter puto contra Syluium in casu proposito non adesse peccatum lethale: quia, ut fatetur ipsemet Syluius, Minus est orando consentire turpi cogitationi occurrenti ex humana fragilitate, quam ex malitia, vel odio perseverare in voluntate committendi aliquod peccatum mortale. Sed quicquid asserat Syluius, si quis orat non solum in peccato mortali, sed etiam cum proposito actuali, & voluntate peccandi mortaliter, non peccat, ut docet Sanchez *in ipsius tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 9. num. 3.* & alij. Ergo, &c. Confirmatur, quia qui orat sine aliqua intentione, videtur gratiam irreuerentiam asserre Deo: & tamen non est certum talem peccare mortaliter. Vide Trullench *in Decalogum, tomo primo libr. 1. cap. 7. dub. 10. num. 6.* & alios. Ergo, &c.

2. Notandum est tamen hic obiter, quod qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit, & ita aduersus Suarez *de Religione, tom. 2. lib. 4. cap. 7. num. 12.* docet nouissimè Paulus Layman *in Theolog. mor. lib. 4. tract. 4. cap. 3. num. 3.* fed ego de hac quaestione alibi etiam egi *in tract. de ieiunio, resol. 45.*

Sup. hoc in Resol. 1. not. praeterit, & in eodem §. in fine, & in Resol. 5. vlt. in principio, & in tom. 4. tr. 6. Resol. 82. & 83. & in alio §. eorum not.

RESOL. LXVIII.

An qui dixit peccatum oblitus alicuius circumstantiae, satisfaciat postea in alia confessione explicando grauitatem circumstantiae oblita? Ex part. 1. tractat. 7. Resolut. 45.

§. 1. **R**espondet negatiuè Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 1. dub. 2.* vbi sic asserit: [Quando multa peccata sunt eodem actu, ut quando quis furatur bona Ecclesiae, non sufficit, se accusare de furto: similiter, quando quis occidit Clericum, non sufficit se accusare de homicidio, sed in utroque casu debet explicari sacrilegium: atque adeo si obliuiscatur illius circumstantiae, debet postea de illa se accusare. Sed tunc est dubium, utrum sufficiat confiteri illam circumstantiam, secundum se; an verò sit necessarium illam confiteri per modum circumstantiae, dicendo totum peccatum simul fuisse, scilicet, *furtum cum sacrilegio*: Angelus dicit, hoc secundum esse necessarium. Et ista sententia videtur mihi magis vera: quia aliter non verè explicatur malitia. Et hoc magis certum est, quando peccatum ordinatur ad alterum, ut quando quis furatur ad mactandum.] Ita Nugnus.

2. Sed Suarez *in 3. part. disp. 21. sect. 2. num. 8.* & 9. Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 7. n. 60.* Reginaldus *in praxi, tom. 2. lib. 6. c. 1. n. 141.* Filiucius *tom. 1. tract. 7. cap. 4. n. 80.* & alij, contrarium docent: in casu tamen, quo tam peccatum, quam circumstantia possunt separatim sufficienter explicari. Et ideo, qui iurauit non percutere Clericum, aut ieiunare in vigiliis, sed postea Clericum percussit, aut ieiunium in vigiliis perrexit, & in Confessione solum expressit, se Clericum percussisse, aut ieiunium perrexisse, nullam habens iuramenti memoriam, satisfaciet in alia Confessione, dicendo, se licitum iuramentum perrexisse. Et idem dicendum est de voto.

3. Similiter, qui furatus est calicem, sed in Confessione ex obliuione dixit se furtum commisisse, non expressa circumstantia calicis: in secunda Confessione satisfaciet dicendo, se mortale sacrilegium commisisse. Et ideo doctrina Nugni *vbi supra*, intelligenda est cum distinctione Suarez, & aliorum.

RESOL. LXIX.

An Sacerdos, vel initiatus sacris Ordinibus, si aliquem percutiat, teneatur explicare in confessione hanc circumstantiam? Ex part. 1. tract. 7. Resol. 8.

§. 1. **T**eneri docet Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 5.* vbi sic asserit: [Quando initiatus sacris Ordinibus occidit, vel abscindit membrum alterius, vel notabiliter percutit, vsque ad effusionem sanguinis, teneatur explicare, se esse initiatum sacris: quia hoc maxime repugnat proprio statui propter irregularitatem annexam. Et credo etiam probabiliter, quod Sacerdos teneatur explicare, se esse Sacerdotem: quia effusio sanguinis maxime repugnat Sacerdotio.] Ita ille.

2. Sed, si aliquis dictam circumstantiam taceret,

Ii 3 non

RESOL. LXVIII.

Si quis in die ieiunij saepius comedit carnes, & lacticia, quaeritur, an distincta peccata commiserit, & in confessione aperienda?

Et notatur, quod qui vovit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 156. aliàs 157.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, & ita docet Coninch *de Sacram. disputat. 7. dub. 5. numero 42.* vbi sic ait: In Quadragesima comedere saepius per diem, & comedere carnes, & comedere oua, sunt singula particulariter & distinctis praecipis prohibita, vnde singula habent distinctam prohibitionem Ecclesiae, eiusque fini repugnantiam, quod inde patet, quod vnum saepe sine altero permittatur, & consequenter continent distinctam malitiam in confessione explicandam. Ita ille.

Tom. 1.

non illum damnarem : quia est solum circumstantia aggravans.

Duces, sed si pradii non pralientur, tenentur istam circumstantiam in confessione explicare, nempe esse Duces, aut Milites. Ex p. 1. tr. 7. Ref. 6.

RESOL. LXX.

An Prelato precipienti aliquid sub precepto obedientia, si subditus non obediat, peccet dupliciter, & teneatur hanc circumstantiam in confessione aperire. Ex p. 1. tr. 7. Ref. 16.

§. 1. Affirmative respondet Villalobos in summ. tom. 1. tr. 9. dub. 56. n. 14. vbi sic ait: El Religioso, que no obedece al Prelado, quando lo manda por obediencia, comete un pecado con dos malicias, que es contra Religion, y contra obediencia; y assi todo lo debe en Confession explicar.]

2. Sed pro contraria, sententia adversus Hispanum, alium Hispanum ponamus, & hic est Ledelma in sum. to. 1. de Punit. c. 10. concl. 6. fol. mibi 338. vbi sic asserit: [Se puede dezir muy probablemente, que el tal pecado es mortal, que tiene una sola malicia, porque aunque quebrantamiento del precepto sea contra la virtud de obediencia, y de Religion; pero no es contra materia necesaria de obediencia, sino es por participacion de la virtud de Religion, mediante el voto que hizo: y assi el tal pecado no tiene mas que una malicia.] Ita ille. qui irat Caiet. in 2. 2. q. 88. art. 5. ad 3. & Sotum de iust. lib. 1. c. 2. art. 3. ad 1. Super hac materia consule tertiam huius Operis Partem. Tract. 4. de Sacrament. Resolut. 67.

Que hic est inf. Ref. 165, §. in Ref. 16.

RESOL. LXXI.

An Pralatus, si omittat correctioem subditi, satisfaciat dicendo in confessione, omisi correctioem proximi?

Idem, quod dictum est de Prelato, dicendum est de Patre, Tutore, Domino respectu tamen mancipij, non autem respectu famuli ob salarium servientis. Ex p. 1. tr. 7. Ref. 57.

Sup. hoc in to. 7. tr. 4. in fin. Ref. 22. & in Ref. 13. §. Hinc. & §. Sed ego. ad med. verf. Hinc.

§. 1. Necessesse esse, vt dicat se esse Pralatum illius, docet Bañez in 2. 2. q. 33. a. 3. dub. 1. concl. ult. & nouissime Villalob. in sum. to. 2. tract. 4. diff. 6.

n. 4. quia ad corrigendū subditum tenetur ex iustitia. 2. Aliqui autem putant, quodd obligetur ex misericordia; & ideo secundum illos notabiliter tantum aggravat ista circumstantia: vnde in confessione non erit necessariò aperienda. Et hanc sententiam probabilem existimat Ioan. Sancius in suis practicis disputationibus, disp. 6. n. 9. nam sententiam Bañez veriorē tantum vocat. Quod diximus de Pralato, dicendum est de Patre, Tutore, Domino, respectu tamen mancipij, non autem respectu famuli ob salarium servientis: quia mancipium est sub dominio Domini, & ad eius curam pertinet, actiones mancipij dirigere; non autem famulorum.

Sup. his in Refol. 2. not. praterita, & in eodem, §. Sed. & verf. Hinc. & inf. in Ref. 163. §. Quæto septimo.

RESOL. LXXII.

An Episcopus, & Generalis alicuius Religionis, si peccet mortaliter, teneatur explicare hanc circumstantiam?

Et notatur, quod Episcopus fornicans non tenetur circumstantiam Episcopatus fateri, nisi fornicatio illa ab Episcopo, seu Generali Religionis admissa ita publica esset, vt scandalum pareret?

Et cur sim aduertitur, quod quando omnes ciues tenentur ad praliandum, specialiter teneantur Milites, &

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Fagundez ad 3. part. tom. 2. q. 9. art. 2. dub. 3. concl. 2. & 3. vbi ita asserit: Quando ipse penitens est Episcopus, tenetur explicare istam circumstantiam in quocumque peccato mortali: quia Episcopi, ratione proprii status, tenentur ad perfectionem vitæ Christianæ habendam, sed huic perfectioni ex æquo repugnat quodcumque peccatum mortale: ergo notabiliter aggravatur in Episcopo, ex hac circumstantia, quodcumque peccatum mortale. Et hoc probabiliter etiam procedit in Generalibus Ordinibus, eod quod Generales Ordinum sunt quasi Episcopi, & tenentur alios monere ad perfectionem. Ita Nugnus.

2. Sed ego oppositum dicendum esse censeo; & ita puto, non esse talem circumstantiam necessariò in confessione aperiendam. Et ita docet Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 4. n. 18. vnde Filliuc. tom. 2. tract. 30. cap. 7. num. 125. Villalobos in summ. tom. 1. tract. 9. dub. 36. num. 14. Sanchi. de matr. tom. 2. lib. 7. disp. 27. n. 33. Hentiquez lib. 5. cap. 5. num. 6. in Glossa, lit. G. & alij qui asserunt, quod fornicans Episcopus non tenetur Episcopatus circumstantiam fateri, nisi fornicatio illa ab Episcopo, seu Generali Religionis admissa ita publica esset, vt scandalum pareret: tunc enim aduersus specialem officij obligationem delinquerent, qua tenetur subditos, non solum verbo, sed etiam exemplo pacere, atque ad eod specialem malitia ex status, ac officij circumstantia contraheretur, eaque est necessariò fatenda.

3. Itaque ex his apparet, quod Episcopus, si occultè fornicaretur, satisfaceret, non solum tacendo se esse Episcopum; sed etiam diceret, se habere tantum votum castitatis, vt supra diximus de Sacerdote, vel Religioso professo fornicante. Et ita docet Sanchez vbi supra, quidquid in contrarium asserat Fagundez de Precept. Eccl. tr. 2. lib. 4. c. 3. n. 8. qui citat Ledelmam, & alios multos. Sed, quod dictum est de Episcopo cum Sanchez, a fortiori procedit in Generalibus Religiosis. Notandum est etiam hic contra Nugnum vbi sup. quod quando omnes ciues tenentur ad praliandum, specialiter tenentur milites, & Duces: sed supradicti non tenentur istam circumstantiam explicare, nempe, se esse milites, & duces: quia dicta circumstantia est solum aggravans, & ideo non necessariò in confessione aperienda.

RESOL. LXXIII.

Vtrum Sacerdos, vel Religiosus professus satisfaciat in confessione, si dicat se violasse votum castitatis, non manifestando votum solenne, quod habet?

Et hoc idem est de femina, vel viro, si carnaliter se commisit cum Sacerdote, vel Religioso professo, aut cum Moniali; non satis sit dicere in confessione se toties fornicatum esse, vel copulam Sodomiticam habuisse cum viro voto castitatis adstricto.

Et notatur eum, qui votum castitatis simplex in saculo, vel Nouitiatu emisit, & postea in Religione professus est, vel si post votum simplex castitatis sacri Ordinis iniitit, sufficere, si dicat, se habere votum castitatis, & non tenetur explicare circumstantiam sacrorum Ordinum, vel professionis in Religione. Ex p. 2. tr. 7. Ref. 4.

§. 1. Negatiuè respondet Palatius in 4. disp. 16. Sec. hinc. dub. 3. num. 31. Rodriguez in summa, to. 1. cap. 109. num. 5. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 10.